

περιεχόμενα

editorial

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ευκλείδης Τσακαλώτος - Αυτό που συμβαίνει στην Κύπρο αντικατοπτρίζει το προπατορικό αμάρτημα της ΕΕ όσον αφορά τον τρόπο αντιμετώπισης της κρίσης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Γενική Συνέλευση του ΙΝΠ

2. Οικολογία και κρίση: Κύκλος συζητήσεων για τη σχέση της κοινωνίας με τη φύση

3. Μια αριστερή ματιά στην υγεία

4. Συνάντηση με τον Αντριου Μπρέντινι από το Union Solidarity International

5. Πρώτη συνάντηση του δικτύου οικονομολόγων του transform!europa

6. Ολομέλεια της Εναλλακτικής Συνόδου (Alter Summit)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1. Ο "άλλος" δρόμος της Ισλανδίας: Εξετάζοντας μια περίπτωση μη διάσωσης

2. Παρουσίαση του νέου βιβλίου της Ιφιγένειας Καμτσίδου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ

1. Δημοκρατίες σε κατάσταση πόλωσης: τα αριστερά κόμματα στο σταυροδρόμι της οικονομικής και πολιτικής κρίσης

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης το Μάρτιο μονοπώλησε η «σωτηρία» από την Ευρωπαϊκή Ένωση του πράγματι προβληματικού τραπεζικού συστήματος της Κύπρου διά της κατεδάφισής του και της εξ αυτής καταστροφής της κυπριακής οικονομίας. Μπορεί η απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης (Eurogroup) να προκαλεί οργή για την αυταρχική επιβολή μιας ακόμα «μη-λύσης» στην κρίση χρέους μιας χώρας που αποτελεί έναν θεωρητικά ισότιμο εταίρο, δεν προκαλεί όμως έκπληξη. Επιβεβαιώνει, για άλλη μια φορά, μετά την Ελλάδα, την Ισπανία και την Πορτογαλία, όχι μόνο ότι η ΕΕ δεν είναι μια κοινότητα αλληλεγγύης, αλλά και ότι οι εφαρμοζόμενες πολιτικές που στηρίζουν την επίλυση των προβλημάτων αποκλειστικά στις αγορές βυθίζουν στην ύφεση, την ανεργία και τη φτώχεια τους λαούς του Νότου, χωρίς ταυτόχρονα να μειώνουν τις εισοδηματικές διαφορές και την εργασιακή ανασφάλεια στις χώρες του Βορρά.

Ο *Ευκλείδης Τσακαλώτος*, βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ και μέλος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Νίκος Πουланτζάς, στη συνέντευξη που έδωσε στην *Έλενα Παπαδοπούλου* εντάσσει την απόφαση του Eurogroup στο

«προπατορικό αμάρτημα» της επιλεκτικής ανά χώρα αντιμετώπισης της κρίσης χρέους, που όμως αποτελεί ένα συστημικό πρόβλημα που θα έπρεπε να αντιμετωπιστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο και με μια εντελώς διαφορετική πολιτική. Ασκήει κριτική στη στάση της κυπριακής αλλά και της ελληνικής κυβέρνησης, που ουσιαστικά συμπαρατάχθηκαν με τη κυβέρνηση Μέρκελ, επιχαίροντας επί της ουσίας για την κατ' αυτές αδυναμία εξεύρεσης άλλης λύσης πλην της υποταγής την οποία ακολουθούν και δήθεν τυχοδιωκτικά απορρίπτει ο ΣΥΡΙΖΑ. Η συνέντευξη κλείνει με την αισιόδοξη άποψη ότι οι λαοί και οι αριστερές και προοδευτικές δυνάμεις του Νότου οφείλουν να βγάλουν τα συμπεράσματά τους από την υπόθεση της Κύπρου, έτσι ώστε με ένα συντονισμένο και καλά προετοιμασμένο «όχι» στο μέλλον να αλλάξουν τους συσχετισμούς στην ευρωζώνη.

Για το θέμα της Κύπρου συναντήθηκε εκτάκτως στην Αθήνα στις 27 Μαρτίου και το προεδρείο του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς, το οποίο εξέδωσε ειδική ανακοίνωση που περιέχεται στο κείμενο του *Γιάννη Μπουρνού* στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο.

Εντωμεταξύ, η κοινωνική καταστροφή από τις μνημονιακές πολιτικές συνεχίζεται με αμείωτο ρυθμό στην Ελλάδα σε διάφορους τομείς, μεταξύ των οποίων ο χώρος της υγείας κατέχει

πρωτεύουσα θέση. Ο *Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος* στο σχετικό κείμενό του αναφέρεται στην εκτεταμένη συζήτηση που έγινε για την καταθλιπτική κατάσταση που επικρατεί στον συγκεκριμένο τομέα στο πλαίσιο της κοινής, πολύ επιτυχημένης εκδήλωσης που συνδιοργάνωσαν, στις 6 Μαρτίου, το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς και το ελληνικό παράρτημα του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ με τη συμμετοχή των *Χάραλιντ Βίνμπεργκ*, βουλευτή του γερμανικού Die Linke και υπεύθυνου Υγείας του κόμματος, *Δημήτρη Νιάκα*, καθηγητή οικονομικών και διοίκησης της υγείας στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, *Ανδρέα Ξανθού*, βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ και συντονιστή της ΕΕΚΕ Υγείας του κόμματος και *Θεανώς Φωτίου*, βουλευτριάς του ΣΥΡΙΖΑ. Τη συζήτηση συντόνισε η καθηγήτρια *Μαρία Καραμεσίνη*, μέλος του Δ.Σ. του ΙΝΠ.

Στις 20 Μαρτίου έγινε στον φιλόξενο πολυχώρο της Ανοιχτής Πόλης η γενική συνέλευση του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς. Η *Έλενα Παπαδοπούλου* περιγράφει πολύ συνοπτικά τις εργασίες της, που διήρκεσαν για περισσότερο από δύο ώρες, κατά τις οποίες παρουσιάστηκε ο κατά γενική ομολογία πλούσιος απολογισμός της προηγούμενης περιόδου, ενώ έγινε και μια πρώτη συζήτηση για τον προσανατολισμό του Ινστιτούτου τη νέα περίοδο. Κατά τη συνέλευση αποφασίστηκε η δημιουργία ενός σκοπίμως πο-

λυμελούς Διοικητικού Συμβουλίου - Συμβουλίου Στρατηγικού Προσανατολισμού του Ινστιτούτου, το οποίο τις επόμενες μέρες θα συγκληθεί για να εκλέξει την γραμματεία του, καθώς και τα πρόσωπα που θα καταλάβουν τις προβλεπόμενες από τον κανονισμό λειτουργίας θέσεις ευθύνης» (πρόεδρος, αντιπρόεδρος, διευθυντής). Αναλυτικές πληροφορίες για τις δραστηριότητες του ΙΝΠ κατά τη θητεία του προηγούμενου Δ.Σ. μπορείτε να βρείτε στην [ιστοσελίδα](#) του Ινστιτούτου.

Οι δραστηριότητες του ΙΝΠ που περιγράφονται στο παρόν δελτίο συνιστούν ένα παράδειγμα της γενικότερης πολιτικής του προηγούμενου Δ.Σ., όπως αυτή περιγράφηκε στον απολογισμό του. Πέραν της προαναφερθείσας εκδήλωσης για την υγεία, αξίζει να αναφερθούν οι εξής δραστηριότητες που έγιναν το Φεβρουάριο και το Μάρτιο και έχουν ήδη προγραμματιστεί για τον Απρίλιο:

- η ολοκλήρωση του κύκλου συζητήσεων με τίτλο «Οικολογία και κρίση - Σχέση κοινωνίας και φύσης» που διοργάνωσε με μεγάλη επιτυχία στη Θεσσαλονίκη ο εξαιρετικά δραστήριος Όμιλος Φίλων του ΙΝΠ στη συμπρωτεύουσα, με την πραγματοποίηση στις 13 Φεβρουαρίου της τελευταίας συζήτησης στη βάση εισηγήσεων των *Γιώργου Στάμου*, καθηγητή οικολογίας στο Τμήμα Βιολογίας του ΑΠΘ και *Σπύρου Ψαρούδα*, διευθυντή

της περιβαλλοντικής οργάνωσης Καλλιστώ. Η συνεργάτριά μας *Νατάσα Αναστασιάδου* παρουσιάζει τα κύρια σημεία των ομιλιών τους, από τα οποία προκύπτει η επιτακτική ανάγκη ενσωμάτωσης από τη ριζοσπαστική Αριστερά των θεωρητικών και προγραμματικών επεξεργασιών της πολιτικής οικολογίας.

- η συνάντηση στα γραφεία του Ινστιτούτου με τον *Άντριου Μπρέιντι*, διευθυντή της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Union Solidarity International του μεγαλύτερου βρετανικού συνδικάτου του ιδιωτικού τομέα Unite (1,5 εκατομμύρια μέλη), κατά την οποία αποφασίστηκε να υπάρξει συνεργασία με το ΙΝΠ προς αμοιβαίο όφελος. Για το θέμα αυτό, διαβάστε το μικρό σημείωμα του *Παναγιώτη Πάντου*, ο οποίος μετείχε στη συνάντηση και έχει αναλάβει την ευθύνη της προώθησης του προαναφερθέντος σχεδίου.

-η παρουσίαση του νέου βιβλίου του μέλους του ΙΝΠ *Ιφιγένειας Καμτσιίδου*, αναπληρώτριας καθηγήτριας συνταγματικού δικαίου στο Νομικό Τμήμα του ΑΠΘ, με τίτλο *Το κοινοβουλευτικό σύστημα -Δημοκρατική αρχή και πολιτική ευθύνη*. Στην εκδήλωση, που θα γίνει την Πέμπτη 11 Απριλίου στις 7 μ.μ. στον πολυχώρο της Ανοιχτής Πόλης θα μιλήσουν οι *Ισμήνη Κριάρη-Κατράνη*, καθηγήτρια συνταγματικού δικαίου, αντιπρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου, *Παναγιώτης Μαντζούφας*, επίκου-

ρος καθηγητής συνταγματικού δικαίου, Τμήμα Νομικής ΑΠΘ και *Χριστόφορος Βερναρδάκης*, επίκουρος καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ και μέλος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς.

-η οργάνωση εκδήλωσης με τη *Λίλιαν Μοζεντοττίρ*, καθηγήτρια στη Σχολή Διοίκησης Μπιφρόστ της Ισλανδίας, η οποία στις εκλογές του Απριλίου 2009 που ακολούθησαν το ξέσπασμα της κρίσης ήταν μία από τις εκπροσώπους του Αριστερού - Πράσινου Κινήματος στο ισλανδικό κοινοβούλιο. Ο *Σωτήρης Κοσκολέτος* δίνει μια πρόγνωση της διάλεξης, που έχει τίτλο «Ο “άλλος” δρόμος της Ισλανδίας: Εξετάζοντας μια περίπτωση μη διάσωσης», η οποία θα γίνει την Τετάρτη 17 Απριλίου στις 6.30 το απόγευμα με ταυτόχρονη μετάφραση στην Ανοιχτή Πόλη, η οποία από ό,τι φαίνεται τείνει να γίνει η μόνιμη οικοδέσποινά μας. Η διάλεξη εντάσσεται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος «Το πρόβλημα υπερχρέωσης των χωρών του Νότου και οι κοινωνικές επιπτώσεις από τις πολιτικές δημοσιονομικής προσαρμογής του ΔΝΤ και της ΕΕ», στο οποίο όπως έχει αναφερθεί στο παρελθόν συμμετέχει το ΙΝΠ.

Αφήσαμε για το τέλος, τις διεθνείς δραστηριότητες του ΙΝΠ και του transform! για τις οποίες στη Γενική Συνέλευση έγινε πολύς λόγος και ακούστηκαν πολύ θετικά σχόλια. Αυτή τη

φορά αναφέρουμε τις εξής:

- την πραγματοποίηση, στις Βρυξέλλες στις 15 και 16 Μαρτίου, συνάντησης των εκπροσώπων όλων των βασικών οργανώσεων (μεταξύ των οποίων και του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς) που μετέχουν στη διαδικασία της Εναλλακτικής Συνόδου (Alter Summit). Κατά τη συνάντηση, για την οποία γράφει ο *Στέλιος Φωτεινόπουλος*, συζητήθηκαν ζητήματα οργάνωσης της σειράς εκδηλώσεων της Εναλλακτικής Συνόδου που θα γίνουν στην Αθήνα στις 7, 8 και 9 Ιουνίου, καθώς και το Μανιφέστο των κινημάτων που θα παρουσιαστεί εκεί.

- την επικείμενη πρώτη συνάντηση του δικτύου οικονομολόγων του transform! που θα γίνει στο Παρίσι στις 11 και 12 Απριλίου. Μια συνοπτική περιγραφή αυτού του δικτύου, η δραστηριότητα του οποίου εντάσσεται κυρίως στο πρόγραμμα του transform! «Κρίση», καθώς και όσων προβλέπεται να συζητηθούν στην εν λόγω συνάντηση υπάρχει στο κείμενο της *Έλενας Παπαδοπούλου*, που είναι ένα από τα τρία μέλη της συντονιστικής επιτροπής του.

- την επίσης αποφασισμένη διεξαγωγή σεμιναρίου με τίτλο «Αναζητώντας την πολιτική ηγεμονία». Στο κείμενό της η *Βαγγία Λυσικάτου* περιγράφει το περιεχόμενο του σεμιναρίου, το οποίο εντάσσεται στον δεύτερο ερευνητικό κύκλο του προ-

γράμματος του transform! για τη στρατηγική της ευρωπαϊκής Αριστεράς με θέμα *Δημοκρατίες σε κατάσταση πώλωσης: Τα αριστερά κόμματα στο σταυροδρόμι της οικονομικής και πολιτικής κρίσης* και θα γίνει στη Βιέννη στις 26 και 27 Απριλίου.

Αυτά προς το παρόν και επιφυλασσόμαστε για περισσότερα στο άμεσο μέλλον.

Χ.Γο.

Συντακτική ομάδα: Χάρης Γολέμης, Σωτήρης Κοσκολέτος, Δώρα Κοτσακά - Καλαϊτζιδάκη, Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος, Βαγγία Λυσικάτου, Γιάννης Μπουρνούς, Σταύρος Παναγιωτίδης, Παναγιώτης Πάντος, Έλενα Παπαδοπούλου, Στέλιος Φωτεινόπουλος

Αυτό που συμβαίνει στην Κύπρο αντικατοπτρίζει το προπατορικό αμάρτημα της ΕΕ όσον αφορά τον τρόπο αντιμετώπισης της κρίσης

Ευκλείδης Τσακαλώτος,
βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ -
ΕΚΜ, υπεύθυνος Επιτροπής
Ελέγχου Κοινοβουλευτικού
Έργου του τομέα
Οικονομικών

Ποιές είναι οι βασικές επιπτώσεις της τελικής απόφασης του Eurogroup για το ζήτημα της Κύπρου;

Η απόφαση του Eurogroup για την Κύπρο πρέπει να εξεταστεί μέσα στο πλαίσιο του συνόλου των αποφάσεων για τη διαχείριση της ευρωπαϊκής κρίσης. Από το καλοκαίρι του 2012 η διαχείριση της κρίσης πηγαίνει προς όλο και πιο λανθασμένη κατεύθυνση, με μόνη εξαίρεση δύο «καλά νέα» που προσπάθησαν να αλλάξουν το κλίμα το καλοκαίρι. Τα νέα αυτά αφορούσαν αφενός τις δηλώσεις Ντράγκι σε σχέση τις Οριστικές Νομισματικές Συναλλαγές (OMT) για τα κρατικά ομόλογα, και αφετέρου τη δημιουργία της Τραπεζικής Ένωσης, που θα έσπαγε τον φαύλο κύκλο ανατροφοδότησης μεταξύ χρηματοπιστωτικής και

δημοσιονομικής κρίσης.

Το σχέδιο για την Τραπεζική Ένωση είχε δύο κομμάτια. Το ένα ήταν ότι η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών δεν θα επιβάρυνε το χρέος των κρατών μελών και το δεύτερο ότι θα είχαμε ευρωπαϊκή εγγύηση των καταθέσεων. Το πρώτο κομμάτι «ροκανίστηκε» από τη Μέρκελ τους τελευταίους έξι μήνες. Τώρα, με την απόφαση για το κούρεμα των καταθέσεων στην Κύπρο, καταστρέφεται και το δεύτερο κομμάτι γιατί όχι μόνο δεν υπάρχει πια εγγύηση των καταθέσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά δεν θα υπάρχει εγγύηση ούτε σε εθνικό. Γυρνάμε δηλαδή στο σημείο που ήμασταν πριν από το καλοκαίρι. Άρα, ούτε σε ευρωπαϊκό ούτε σε εθνικό επίπεδο υπάρχει πια ασφάλεια. Ο μεγάλος φόβος τώρα είναι ότι στο πίσω μέρος του μυαλού του ο κάθε καταθέτης σκέφτεται ότι μπορεί να χάσει ανά πάσα στιγμή μέρος των καταθέσεών του.

Επιπλέον, η ροή κεφαλαίων προς το Βορρά και η τοποθέτησή τους σε μη παραγωγικές επενδύσεις λόγω ανασφάλειας δημιουργούν ζητήματα ρευστότητας, ενώ η συγκέντρωση φορολογικών εσόδων δυσχεραίνεται όσο οι φορολογούμενοι φοβούνται τι θα τους ξημερώσει την επόμενη μέρα.

Πώς συνδέεται η απόφαση αυτή με τη μέχρι τώρα αντιμετώπιση της ευρωπαϊκής κρίσης από την πολιτική ηγεσία της ΕΕ;

Η συνολική μου θέση είναι πως αυτό που συμβαίνει στην Κύπρο, όπως και αυτό που συμβαίνει στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, και αυτό που συνέβη στις περιπτώσεις της Ισπανίας και της Πορτογαλίας αποτελούν το βασικό προπατορικό αμάρτημα της ΕΕ όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει την κρίση: η επιλεκτική προσέγγιση του ζητήματος: η μεμονωμένη αντιμετώπιση κάθε επεισοδίου της κρίσης ξεχωριστά, η οποία αποδεικνύεται για μια ακόμα φορά καταστροφική.

Δηλαδή, δεν αναγνωρίζεται η συστημική φύση της κρίσης ούτε στο χρηματοπιστωτικό σκέλος ούτε στο καθαρά οικονομικό. Στο χρηματοπιστωτικό σκέλος έχουμε μάθει ότι για να αντιμετωπίσεις την κρίση πρέπει να ξαφνιάσεις τις αγορές. Πρέπει να κινηθείς πιο γρήγορα και με μεγαλύτερη ισχύ απ' ό,τι περιμένουν. Μόνο έτσι πείθεις για την αποφασιστικότητά σου και μετά προχωράς σε συνολικές ρυθμίσεις του κλάδου. Στην ευρωζώνη, όπως είπαμε, η πολιτική ηγεσία της ΕΕ εξέπληξε με αυτόν τον τρόπο τις αγορές μόνο το καλοκαίρι. Τώρα αναιρεί αυτό που πέτυχε, ενώ δεν αναγνωρίζει ούτε τις οικονομικές αποκλίσεις μεταξύ Βορρά και Νότου ούτε την προφανή ανεπάρκεια της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής αρχιτεκτονικής της ευρωζώνης να τις αντιμετωπίσει. Με χαμηλότερα επιτόκια για κράτη και επιχειρήσεις, με περισσότερα εργαλεία ανάπτυξης, οι οικονομίες

του Βορρά συνεχίζουν να καλύπτουν τα όποια πλεονεκτήματα προκύπτουν στο Νότο λόγω του χαμηλότερου μισθολογικού κόστους.

Ο ΣΥΡΙΖΑ κατηγορήσε την ελληνική κυβέρνηση ότι η στάση της στο ζήτημα της Κύπρου δεν εξυπηρετούσε ούτε τα συμφέροντα της Κύπρου ούτε αυτά της Ελλάδας. Ο κ. Στουρνάρας υποστήριξε ότι όφειλε να σεβαστεί τις επιλογές της κυπριακής κυβέρνησης όπως εκφράστηκαν στο Eurogroup της 15ης Μαρτίου. Ποια στάση θα μπορούσε να είχε κρατήσει η κυβέρνηση;

Υπάρχει τρόπος να θέσει κανείς ένα ερώτημα που δεν επιδέχεται παρά μόνο μία απάντηση. Δηλαδή, αν η ερώτηση είναι πού θα βρείτε 7 δισ. ευρώ μέσα σε λίγα λεπτά, τότε προφανώς άλλη επιλογή δεν υπάρχει. Το θέμα πρέπει να τίθεται γενικότερα. Αν θέλουμε να μιλάμε για μια βιώσιμη λύση για την Κύπρο, μια λύση που δεν δημιουργεί παγίδα χρέους, τότε δεν ασχολούμαστε μόνο με τον αριθμητή, δηλαδή το πόσο θα μειωθεί το χρέος, αλλά και με τον παρανομαστή, που είναι το ΑΕΠ. Άρα το ερώτημα πρέπει να τίθεται ως εξής: «Υπήρχε άλλος τρόπος να γίνει βιώσιμο το χρέος της Κύπρου;».

Αυτό δεν αφορά μόνο το πού θα μπορούσαν να βρεθούν τα 7 δισ., αλλά και το πώς θα μπορούσε να διαμορφωθεί ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης στην Κύπρο, άρα αφορά την αλλαγή του πλαισίου συνολικά. Είναι

άλλο πράγμα να υποστηρίζει κανείς το αναπτυξιακό μοντέλο της Κύπρου και άλλο να απαιτεί μια βίαιη ανατροπή του χωρίς να σχεδιάσει τι θα πάρει τη θέση του.

Το περιεχόμενο της ελληνικής παρέμβασης θα έπρεπε να θέτει το ζήτημα σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, πράγμα που θα βοηθούσε τόσο την Κύπρο όσο και την Ελλάδα. Το πλαίσιο αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει και την ενεργοποίηση επενδυτικών προγραμμάτων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Όταν λέμε εναλλακτική λύση αυτό εννοούμε. Να δούμε συνολικά πώς θα καταφέρουμε να κάνουμε βιώσιμο το χρέος των χωρών του Νότου.

Ένα επιχείρημα της κυβέρνησης εναντίον του ΣΥΡΙΖΑ ήταν ότι λέγοντας «όχι» στο κούρεμα κάλυψε τους μεγαλοκαταθέτες και το ξέπλυμα χρήματος που γινόταν στην Κύπρο.

Μας απευθύνεται τις τελευταίες μέρες το εξής ερώτημα: «Καλά εσάς δεν σας ενδιαφέρει το ξέπλυμα χρήματος που γίνεται στην Κύπρο από τη Ρωσία;». Εμείς επιμένουμε στη θέση μας να πληρώσουν οι πλούσιοι. Επιμένουμε να βρεθεί μια λύση που αφενός δεν θα πλήττει τις χαμηλές καταθέσεις και τους μισθούς, και αφετέρου θα αντιμετωπίζει σε ευρωπαϊκό επίπεδο τόσο το ζήτημα του ξεπλύματος χρήματος όσο και τη φορολόγηση του πλούτου συνολικά, τον φορολογικό ανταγωνισμό και την

κατάργηση των off-shore.

Τελικά πώς αποτιμάτε την εξέλιξη των πραγμάτων στην Κύπρο. Το «όχι» του κυπριακού λαού αφήνει κάτι πίσω του;

Δεν ισχυρίζομαι ότι το «όχι» της Κύπρου ήταν καλά προετοιμασμένο. Εξάλλου η κυβέρνηση εκεί είναι όσο «αντιστασιακή» είναι και η δική μας. Ούτε υπήρχαν οι κατάλληλοι συσχετισμοί για να το υποστηρίξουν. Αλλά ας μη βιαστούμε να απελπιστούμε για το πώς κατάντησε το «όχι». Η σημασία του δεν είναι τόσο οι μικροβελτιώσεις της δεύτερης απόφασης. Όταν οι λαοί του Νότου ξεπεράσουν το ψυχολογικό σοκ της απόφασης ενδέχεται να επιστρέψουν με ένα δικό τους «όχι» για το μέλλον που τους επιφυλάσσουν οι τωρινοί συσχετισμοί της ευρωζώνης. Όταν το «όχι» αυτό γίνει πιο συνολικό και πιο συντονισμένο, τότε η αποτίμηση του «όχι» της Κύπρου θα είναι διαφορετική. Θα έχουμε μάθει από την αποτυχία.

Την συνέντευξη πήρε η Έλενα Παπαδοπούλου

Γενική Συνέλευση του Ινστιτούτου Νίκος Πουланτζάς

Τετάρτη, 20 Μαρτίου 2013

Την Τετάρτη 20 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε στον Πολυχώρο της Ανοιχτής Πόλης γενική συνέλευση του ΙΝΠ με συμμετοχή παλιών αλλά και νέων μελών του.

Το σύντομο χαιρετισμό του προέδρου του Ινστιτούτου *Νίκου Πετραλιά* ακολούθησε παρουσίαση του απολογισμού του απερχόμενου Δ.Σ. για την περίοδο 2010-2013 από τον διευθυντή του ΙΝΠ *Χάρη Γολέμη*. Όπως ανέφερε, το έργο του Ινστιτούτου κρίνεται θετικό -παρά τις αντικειμενικές δυσκολίες που έπρεπε να αντιμετωπίσει λόγω της κρίσης- αφενός λόγω των αξιολογών δραστηριοτήτων που ανέπτυξε και αφετέρου επειδή έθεσε τις βάσεις για την καλύτερη λειτουργία του στις νέες συνθήκες. Σε αυτό το πλαίσιο έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στη στενή σχέση του με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εναλλακτικού Προβληματισμού και Πολιτικού Διαλόγου *transform! europe*, χωρίς την οποία οι δυσκολίες θα ήταν πολύ περισσότερες και τα επιτεύγματα λιγότερα.

Μεταξύ των σημαντικότερων δραστηριοτήτων του ΙΝΠ κατά την περίοδο που καλύπτει ο απολογισμός αναφέρθηκαν:

- η καθοριστική συμβολή των με-

λών και συνεργατών του στην επιτυχή διοργάνωση ενός μεγάλου διεθνούς συνεδρίου για το δημόσιο χρέος (Αθήνα, Μάρτιος 2011) και του Θερινού Πανεπιστημίου του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς (Πορταριά, Ιούλιος 2012)

- οι ομιλίες των διακεκριμένων ξένων διανοητών *Μάικλ Λίμποβιτς* (Δεκέμβριος 2010), *Έρικ Όλιν Ράιτ* (Δεκέμβριος 2011) και *Γκαγιάτρι Τσακραβόρτι Σπίβακ* (Δεκέμβριος 2012), στο πλαίσιο του καθιερωμένου πια θεσμού της Ετήσιας Διάλεξης στη μνήμη του Νίκου Πουλαντζά, καθώς και οι διαλέξεις των *Μάρτα Χάρνεκερ* (Αθήνα και Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2010), *Γιαν Τοπορόφσκι* (Απρίλιος 2011), *Ντέιβιντ Χάρβεϊ* (Ιούνιος 2012), *Γουόρεν Μόνταγκ* (Μάιος 2012) και *Χίλαρι Γουεϊνράιτ* (Ιανουάριος 2013)

- οι ημερίδες για το κατοχικό χρέος (Μάρτιος 2012) και τη Δημοκρατία της Βαϊμάρης (Απρίλιος 2012), με εισηγήσεις οι οποίες στη συνέχεια αποτέλεσαν τον κορμό αντίστοιχων ενθέτων στην «Αυγή»

- η ημερίδα με τίτλο «Πρακτικές αλληλεγγύης και κοινωνική οικονομία», οι εισηγήσεις της οποίας, μαζί με άλλα κείμενα που προστέθηκαν στη συνέχεια, περιέχονται στον φάκελο «*Αλληλέγγυα και συνεταιριστική οικονομία*» που είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου

- οι εκδηλώσεις για τις ιδιωτικοποιήσεις δημόσιων αγαθών (Δεκέμβριος 2012 και Ιανουά-

ριος 2013), οι οποίες έδωσαν το έναυσμα για την ενεργό συμμετοχή του ΙΝΠ στο ευρύ μέτωπο υπεράσπισης του δημόσιου χαρακτήρα των υπηρεσιών ύδρευσης

- οι εκδηλώσεις για το φασιστικό φαινόμενο και την υπεράσπιση της δημοκρατίας (Οκτώβριος 2011, Νοέμβριος 2012, Δεκέμβριος 2012) και η συναφής συνεργασία που βρίσκεται σε εξέλιξη με το Παράρτημα Αθήνας του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ για την αντιμετώπιση του φασισμού στα σχολεία

- το διήμερο για τη σχέση μεταξύ κοινωνικού φιλελευθερισμού και κοινωνικής δικαιοσύνης (Οκτώβριος 2012)

- η έκδοση σημαντικών βιβλίων, σε συνεργασία κυρίως με τις εκδόσεις Νήσος

- η αδιάλειπτη έκδοση στα ελληνικά του ηλεκτρονικού μηνιαίου ενημερωτικού δελτίου και του έντυπου εξαμηνιαίου περιοδικού του *transform!*

- η λειτουργία, από τον Οκτώβριο του 2011, της ιστοσελίδας του ΙΝΠ

- η έκδοση, από το Νοέμβριο του 2011, του μηνιαίου ηλεκτρονικού δελτίου του ΙΝΠ

- η λειτουργία, από το Νοέμβριο του 2011, ομάδας (group) του ΙΝΠ στο facebook

- η έρευνα για το ΚΕΑ στη βάση ερωτηματολογίων που συμπλήρωσαν οι εκπρόσωποι των

κομμάτων-μελών του κατά το 3ο Συνέδριο του κόμματος που έγινε το 2010 στο Παρίσι

- η συνέχιση της μακροχρόνιας συνεργασίας με τους Ευρωπαϊκούς Οικονομολόγους για μια Εναλλακτική Οικονομική Πολιτική στην Ευρώπη, η οποία περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τη μετάφραση και έκδοση στα ελληνικά του συντασσόμενου από αυτούς ετήσιου υπομνήματος (EuroMemorandum)

- οι δραστηριότητες στο πλαίσιο του transform! και ιδιαίτερα αυτές που εντάσσονται στα δύο μείζονα προγράμματά του «Η στρατηγική της αριστεράς» και «Κρίση στην Ευρώπη, Κρίση της Ευρώπης»

- η επιλογή του Ινστιτούτου από σημαντικό αριθμό φοιτητών του Παντείου Πανεπιστημίου ως φορέα στον οποίο πραγματοποιούν την πρακτική τους άσκηση

- η συμμετοχή του ΙΝΠ στις διαδικασίες της Εναλλακτικής Συνόδου που θα πραγματοποιηθεί τον Ιούνιο του 2013 στην Αθήνα, τόσο αυτονόμως ως μία από τις οργανώσεις της Ελληνικής Πρωτοβουλίας όσο και διά του transform!, το οποίο είναι εκ των πρωταγωνιστών της Συνόδου

- η συμμετοχή του Ινστιτούτου με μέλη και συνεργάτες του στις διαδικασίες του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ, της Πρωτοβουλίας «Φλωρεντία 10+10», σε διάφορες διεθνείς κινητοποιήσεις (κατά των G8 και G20, του ΔΝΤ κ.λ.π) και

«αντισυνόδους» που γίνονταν στο πλαίσιο τους, καθώς και σε άλλα γεγονότα σε διάφορες χώρες του κόσμου.

Μετά την παρουσίαση του απολογισμού ακολούθησε διάλογος στον οποίο διατυπώθηκαν σκέψεις, προβληματισμοί και προτάσεις για το μέλλον του Ινστιτούτου, τους τρόπους και το πεδίο παρέμβασής του, την οργανωτική του δομή και τη βελτίωση της συνολικής του παρουσίας.

Η συνέλευση ολοκληρώθηκε με την έγκριση του νέου Δ.Σ. - Συμβουλίου Στρατηγικού Προσανατολισμού, που αποτελείται από τους:

1. Αθανασίου Αθηνά
2. Αναγνωστοπούλου Σία
3. Αξελός Λουκάς
4. Αρανίτου Βάλια
5. Βαΐου Ντίνα
6. Βελισσαρίου Σίσσυ
7. Βερναρδάκης Χριστόφορος
8. Γολέμης Χάρης
9. Δαρεμάς Γιώργος
10. Δοξιάδης Κύρκος
11. Δραγασάκης Γιάννης
12. Θεοδωρακοπούλου Νατάσσα
13. Θεοχαράκης Νίκος
14. Καραμεσσίνη Μαρία
15. Καρίτζης Ανδρέας
16. Κουζέλης Γεράσιμος
17. Κουτροβίδης Στάθης
18. Κωνσταντακόπουλος Σταύρος
19. Κωτσάκη Έφη
20. Λαβράνου Αλίκη
21. Λυμπεράτος Μιχάλης
22. Μηλιός Γιάννης
23. Μπαλάφας Γιάννης
24. Μπάλιας Γιώργος
25. Μπαλτάς Αριστείδης

26. Μπαμπάς Στέλιος
27. Μπενετάτος Σπύρος
28. Μπρεδήμας Αντώνης
29. Μωυσιάδης Αντώνης
30. Πάντος Παναγιώτης
31. Παπαδοπούλου Έλενα
32. Παπαστράτης Προκόπης
33. Πατρικίου Έλενα
34. Πετραλιάς Νίκος
35. Πορτάλιου Ελένη
36. Ρυλμόν-Λινάρδος Πέτρος
37. Σακελλαρίδης Γαβριήλ
38. Σεβαστάκης Δημήτρης
39. Σπουρδαλάκης Μιχάλης
40. Σταθάκης Γιώργος
41. Συμεωνίδου Χάρης
42. Τζανακόπουλος Δημήτρης
43. Τρίκκας Τάσος
44. Τσακαλώτος Ευκλείδης
45. Τσουκαλάς Κωνσταντίνος
46. Φραγκάκη Μαρίκα
47. Χατζημιχάλης Κωστής
48. Χουντής Νίκος
49. Χριστοδουλοπούλου Τασία

Ε.Π.

Οικολογία και κρίση: για τη σχέση της κοινωνίας με τη φύση

Κύκλος συζητήσεων,
Θεσσαλονίκη,
13 Φεβρουαρίου 2013

Την Τετάρτη 13 Φεβρουαρίου 2013 στο κτίριο του Τμήματος Βιολογίας του ΑΠΘ ο Όμιλος φίλων Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς με την υποστήριξη του ΙΝΠ πραγματοποίησε την τρίτη και τελευταία συζήτηση του κύκλου «Οικολογία και κρίση – Σχέση κοινωνίας και φύσης». Τις δύο προηγούμενες συναντήσεις είχαν απασχολήσει η αποανάπτυξη, η απάντηση της οικοαριστεράς για μια διαφορετική ανάπτυξη, ο πολιτικός και επιστημονικός λόγος περί φύσης και ο τρόπος που γίνεται αντιληπτή η «φυσική» φύση υπό το πρίσμα μιας κοινωνικά κατασκευασμένης ανθρώπινης οπτικής.

Ιδιαίτερο θέμα της τελευταίας εκδήλωσης ήταν η σχέση κοινωνίας και φύσης, ατόμου και φύσης και τελικά ατόμου και κοινωνίας, τόσο μέσα από την εξέλιξη της επιστήμης και τη στροφή στις μεθόδους της όσο και μέσα από το παράδειγμα της διαχείρισης των κοινών πόρων/αγαθών και των προστατευόμενων περιοχών σε συνδυασμό με την παραγωγική διαδικασία. Ομιλητές της εκδήλωσης ήταν ο *Γιώργος Στάμου*, καθηγητής οικολογίας στο Τμήμα Βιολογίας του ΑΠΘ και ο *Σπύρος Ψαρούδας*, διευ-

θυντής της περιβαλλοντικής οργάνωσης Καλλιστώ.

Στην εισήγησή του, με τίτλο «Για την σχέση κοινωνίας και φύσης», ο *Γ. Στάμου* τόνισε αρχικά τη συμβολή του κριτικού ρεαλισμού στον τρόπο αντίληψης της φύσης και υπογράμμισε την αντίφαση πως την ίδια στιγμή που ο κριτικός ρεαλισμός υποστηρίζει την ύπαρξη του κόσμου ως απόλυτα αντικειμενική, κάνει αποδεκτό ότι ο εξωτερικός κόσμος δεν είναι προσεγγίσιμος, τουλάχιστον στην ολότητα του, εμπειρικά. Με αφορμή την αντίφαση αυτή και την παραδοχή ότι η ανάγνωση του κόσμου, καθώς δεν είναι μια ευθεία αντανάκλαση του πραγματικού πάνω στη σκέψη, χρειάζεται μια ειδική μεθοδολογία, διαβάζει την πραγματικότητα σε τρία επίπεδα.

Ξεκινώντας από το τρίτο επίπεδο, προϋποτίθεται η ύπαρξη μηχανισμών στο βάθος των πραγμάτων, οι οποίοι γεννούν γεγονότα. Οι μηχανισμοί και τα γεγονότα αυτά δεν είναι ορατά, τουλάχιστον στην ολότητα τους, στην εμπειρία. Εδώ, διακρίνεται το δεύτερο επίπεδο το οποίο περιλαμβάνει τις συνθήκες και τις προϋποθέσεις οι οποίες θα διαμορφώσουν και θα νοηματοδοτήσουν αυτά τα γεγονότα, τα οποία τελικά με αυτή τη μορφή θα αναδυθούν στο πρώτο επίπεδο, αυτό της εμπειρίας.

Η εμπειρία αυτή, που προκύπτει από την ανθρώπινη πράξη, εγγράφει στην ατομική αλλά και στην κοινωνική συνείδηση στοιχεία που αφορούν το φυσικό περιβάλλον. Τα στοιχεία αυτά είναι

μόνιμα και αποτελούν τις πρωταρχικές αναπαραστάσεις σχετικά με τη φύση, από τις οποίες προκύπτουν και οι ηθικές υποχρεώσεις απέναντι στο περιβάλλον, που βιώνεται ως εαυτός και όχι ως κάτι εξωτερικό.

Το πλαίσιο όμως σιγά σιγά άλλαξε και από μια ολιστική αντίληψη του κόσμου, περάσαμε σε μια εστίαση μονολογική, δηλαδή μια εστίαση όχι πάνω στις δομές, αλλά πάνω στις λειτουργίες. Παύει λοιπόν το όλον να χαρακτηρίζει το επιμέρους. Από την άλλη, καθώς το επιμέρους αδυνατεί εκ των πραγμάτων να χαρακτηρίσει το όλον, τα επιστημονικά ερωτήματα από την ουσία και το περιεχόμενο μεταπηδούν σε ένα σχετικισμό και μια επιστημολογία.

Βασική λειτουργία των παραπάνω εννοιών που οργανώνουν τις αναπαραστάσεις είναι να μεταφράσουν τις κοινωνικές αιτίες σε λογικά συνεκτικές αλλά τεχνικές αφηγήσεις. Έτσι, οι κοινωνικές αιτιότητες αποσιωπούνται, καθώς κυριαρχεί ο τεχνικός λόγος. Όμως η παραγωγική διαδικασία συμβαίνει εντός της κοινωνίας και εντός ενός κοινωνικο-ιστορικού πλαισίου. Μέσα στο πλαίσιο αυτό βρίσκεται και η φύση, ως μέρος την ανθρώπινης παραγωγικής διαδικασίας, απ' όπου και ξεκινάει το γαϊτανάκι των ανθρώπινων σχέσεων εκμετάλλευσης. Έτσι, τα πράγματα από μόνα τους λειτουργούν σαν σπόροι αμφισβήτησης του υπάρχοντος, από το βάθος, το τρίτο δηλαδή επίπεδο που περιγράψαμε, κλυδωνίζοντας όλο το μηχανισμό. Ιδιαίτερη σημασία

έχουν βέβαια και τα τυχαία και αστάθμητα γεγονότα –συχνό φαινόμενο στη φύση–, τα οποία σε μια δεδομένη στιγμή έρχονται να ανατρέψουν την τάξη που έχουμε κατασκευάσει στο μυαλό μας για τη σχέση ανθρώπου και κοινωνίας.

Ο Σπ. Ψαρούδας, στην αρχή της εισήγησης του, με τίτλο «Παραγωγική διαδικασία και προστατευόμενες περιοχές», οριοθέτησε το εννοιολογικό πλαίσιο γύρω από το οποίο δομείται η συζήτηση για τη φύση και τις προστατευόμενες περιοχές, μέσα από μία οπτική για τα κοινά με την ευρεία έννοια, αλλά και την υπέρβαση του κυρίαρχου παραγωγικού και καταναλωτικού μοντέλου.

Η έννοια «κοινά αγαθά», βέβαια, είναι φορτισμένη με τις εκάστοτε νοηματοδοτήσεις των ιστορικών περιόδων, θα μπορούσαμε όμως να πούμε ότι εν γένει αφορά κάποιου είδους μη εμπορεύσιμους πόρους για την εκπλήρωση των ανθρώπινων αναγκών, που δημιουργούνται και διατηρούνται από κοινότητες που τους μοιράζονται και οι οποίες καθορίζουν τους κανόνες με τους οποίους παρέχεται η πρόσβαση και η χρήση σ' αυτούς. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο όρος «κοινά» αποτελεί παράγωγο του ρήματος «κοινωνώ», που άπτεται της κοινωνικής διαδικασίας που τα δημιουργεί και τα αναπαράγει. Ο πεπερασμένος χαρακτήρας των φυσικών αυτών κοινών αγαθών οδηγεί στην ανάγκη για κάποιο έλεγχο της χρήσης τους.

Στη διαμάχη για τον έλεγχο των κοινών αγαθών αναδύονται δύο βασικές απόψεις: η νεοφιλελεύθερη προσέγγιση, που επιτρέπει την πλήρη ιδιωτικοποίησή τους, και ο καθολικός κρατικός έλεγχος επί αυτών.

Ο Σπ. Ψαρούδας θεωρεί το ίδιο αυτό το δίλημμα προβληματικό, καθώς η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών προϋποθέτει τη διαχείριση πολύπλοκων φυσικών, οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών παραμέτρων. Αυτό που αντιπροτείνει για την προστασία των προστατευόμενων περιοχών, των κοινών αγαθών, αλλά και της φύσης εν γένει είναι ένας κατανοητός έλεγχος που δεν σχετίζεται ούτε με κρατικά αλλά ούτε και με ατομικά καθεστώτα ιδιοκτησίας.

Το σχήμα που υποστηρίζεται εδώ συσχετίζει την ολοκληρωμένη προστασία του οικοσυστήματος και της κοινής πολιτισμικής παράδοσης ως υποχρέωση της πολιτείας και των πολιτών. Το «ολοκληρωμένη» παραπέμπει στην ενότητα της φυσικής με την πολιτισμική διάσταση των προϋποθέσεων για την κοινωνική συγκρότηση, ενώ το «κοινή» ορίζει την κοινωνία συνολικά ως υποκείμενο της παράδοσης και όχι κάποια επιλεγμένα σώματα, π.χ. εθνικά ή θρησκευτικά. Απάντηση λοιπόν αποτελεί η ενεργή συμμετοχή των κοινωνιών στα κοινά με οριζόντιες, δημοκρατικές και συμμετοχικές διαδικασίες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα μεταλλεία χρυσού στη Χαλκιδική, όπου κράτος και ιδιώτες απέτυ-

χαν πολιτικά –όποια και αν είναι η εξέλιξη από εδώ και μπρος, στη διαχείριση του δάσους των Σκουριών, καθώς αναδείχθηκε το τοπικό κίνημα των πολιτών, που μετέχουν ουσιαστικά στη ζωή της περιοχής.

Κλείνοντας ο Σπ. Ψαρούδας συνοψισε σε δυο άξονες την πρόταση για την προστασία των φυσικών και πολιτισμικών αξιών ως κοινού πλούτου, που πρέπει να προστατευτεί τόσο από την ατομική όσο και από την κρατική ιδιοκτησία. Ο πρώτος έχει να κάνει με την ανάπτυξη και την υποστήριξη δομών κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, με το οικονομικό δηλαδή υπόβαθρο της κοινωνικής διαδικασίας που δημιουργεί και αναπαράγει τα κοινά αγαθά. Ο δεύτερος άξονας επικεντρώνεται στο γεγονός πως για να είναι συμβατή η ανάπτυξη παραγωγικών και λοιπών οικονομικών δραστηριοτήτων μέσα σε προστατευμένες περιοχές με την προστασία των φυσικών και πολιτισμικών κοινών αγαθών, πρέπει να ελέγχεται από αμεσοδημοκρατικούς μηχανισμούς στους οποίους συμμετέχουν ενεργά οι πολίτες και πρωτίστως οι κάτοικοι και οι χρήστες των προστατευμένων περιοχών.

Η εκδήλωση έκλεισε με μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση, η οποία σύντομα επεκτάθηκε σε όλο το εύρος των ζητημάτων που κάλυψε ο κύκλος «Οικολογία και κρίση – Σχέση κοινωνίας και φύσης».

Νατάσα Αναστασιάδου.

Μια αριστερή ματιά στην υγεία

Εκδήλωση του ελληνικού παραρτήματος του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ και του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς

Αθήνα, 6 Μαρτίου 2013

Την Τετάρτη 6 Μαρτίου το παράρτημα του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ στην Αθήνα μαζί με το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς συνδιοργάνωσαν ανοιχτή εκδήλωση με τίτλο «Η υγεία στην περίοδο της κρίσης στην Ελλάδα, τη Γερμανία και την Ευρώπη: μια αριστερή ματιά στις εξελίξεις και τις προοπτικές των συστημάτων υγείας», στην αίθουσα του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Αθηνών, με ομιλητές τους *Χάραλντ Βίνμπεργκ*, βουλευτή του γερμανικού Die Linke και υπεύθυνο Υγείας του κόμματος, *Δημήτρη Νιάκα*, καθηγητή οικονομικών και διοίκησης της υγείας στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, *Ανδρέα Ξανθό*, βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ και συντονιστή της ΕΕΚΕ Υγείας του κόμματος και *Θεανώ Φωτίου*, βουλευτριά του ΣΥΡΙΖΑ. Την εκδήλωση προλόγισε η *Μαρία Καραμεσίνη*, καθηγήτρια οικονομικών της απασχόλησης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και μέλος του ΔΣ του ΙΝΠ.

Ο κύκλος των ομιλιών ξεκίνησε με την εισήγηση του *Δημήτρη Νιάκα*, ο οποίος εστίασε στις νοσολογικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, παρουσιάζο-

ντας τη διεθνή βιβλιογραφία επί του συγκεκριμένου ζητήματος και ανασκοπώντας έντεκα περιπτώσεις. Σε αυτές παρατηρείται η γενική τάση αύξησης του δείκτη θνησιμότητας τόσο λόγω νοσολογικών αιτιών, όπως είναι κυρίως οι ηπατοπάθειες και τα καρδιαγγειακά νοσήματα, όσο και κοινωνικών αιτιών, όπως οι δολοφονίες και οι αυτοκτονίες. Ξεχωριστή μνεία έγινε στην περίπτωση της Βουλγαρίας, όπου παρατηρήθηκε αύξηση της παιδικής θνησιμότητας, ενώ τα ερευνητικά δεδομένα ανέδειξαν στο σύνολο σχεδόν το μελετών ότι η εισοδηματική εξασθένηση αυξάνει τον κίνδυνο νοσηρότητας και ότι η ανεργία επηρεάζει αρνητικά την υγεία, οδηγώντας ακόμη και σε αύξηση των αυτοκτονιών.

Προσεγγίζοντας την περίπτωση της Ελλάδας στο φως της διεθνούς βιβλιογραφίας, ο καθηγητής υποστήριξε ότι και στη χώρα μας παρατηρούμε ήδη από την έναρξη της κρίσης σημάδια επιδείνωσης της υγείας, με αύξηση των νευρικών διαταραχών και των λοιμωδών ασθενειών. Επιπλέον, πρόσφατες έρευνες κατέδειξαν πτώση του αυτοεκτιμώμενου επιπέδου υγείας κατά 18%. Η πτώση αυτή συνοδεύεται και από επιδείνωση των όρων ίσης διανομής των υπηρεσιών υγείας, καθώς οι τρεις δείκτες που την εξασφαλίζουν –δηλαδή η πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, η διαθεσιμότητά τους και η αποδοχή τους από τους χρήστες– παρουσιάζουν κατακόρυφη μείωση, που συνδέεται με τις πολιτικές του μνημονίου.

Τη σκυτάλη πήρε στη συνέχεια ο *Χάραλντ Βίνμπεργκ*, ο οποίος είχε ήδη κάνει περιοδεία σε μεγάλα νοσοκομεία της Αθηνάς ώστε να ενημερωθεί για την κατάσταση που επικρατεί στο χώρο της υγείας. Ο Γερμανός βουλευτής ανέφερε πως το γερμανικό Υπουργείο Υγείας έχει συστήσει ειδική ομάδα παρακολούθησης των μεταρρυθμίσεων που εφαρμόζονται στο Εθνικό Σύστημα Υγείας όπως αυτές προβλέπονται από τα Μνημόνια, ενώ τόνισε πως επειδή τα συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και ασφαλιστικής κάλυψης της Ελλάδας παρουσιάζουν ομοιότητες με τα ομόλογα συστήματα της Γερμανίας, οι μεταρρυθμίσεις που προτείνονται στην Ελλάδα κινούνται στο ίδιο πνεύμα με αυτές που επιχειρήθηκαν στη Γερμανία τα τελευταία δέκα χρόνια και οι οποίες οδήγησαν σε επιδείνωση και υποβάθμιση των δημόσιων υπηρεσιών υγείας. Ο *Χ. Βίνμπεργκ* εστίασε κυρίως σε μία εξ αυτών των μεταρρυθμίσεων, τα επονομαζόμενα και «αιματηρά εξιτήρια», τα οποία κατά την εκτίμησή του πρόκειται να εφαρμοστούν και στη χώρα μας. Σύμφωνα με αυτά, η χρηματοδότηση των νοσοκομείων εδράζεται στα θεραπευτικά πρωτόκολλα (DRG), στηρίζεται με άλλα λόγια στον αριθμό των διαγνώσεων, ο οποίος και καταδεικνύει κατά πόσο ένα νοσοκομείο είναι αποδοτικό και επικερδές. Το πρόβλημα είναι ότι ακριβώς για πιάσουν τους δείκτες αποδοτικότητας τα νοσοκομεία προσανατολίζονται στο να δίνουν γρήγορα εξιτήρια στους ασθενείς, ακόμη και σε αυτούς

που έχουν υποστεί χειρουργεία και χρειάζονται χρόνο για να κλείσουν οι πληγές τους. Ολοκλήρωσε την ομιλία του αναφερόμενος σε μία άλλη πτυχή των μεταρρυθμίσεων, την πολιτική φαρμάκου, υποστηρίζοντας ότι η συνταγογράφηση γενόσημων φαρμάκων στην Γερμανία αποδείχτηκε προβληματική ως προς την αντιμετώπιση μακροχρόνιων ασθενειών, καθώς η έλλειψη τυποποίησης των φαρμάκων οδηγούσε σε παρενέργειες που ταλαιπωρούσαν μεγάλες κατηγορίες χρόνια νοσούντων.

Ο *Ανδρέας Ξανθός* ανέφερε ότι η πολιτική του μνημονίου και η νεοφιλελεύθερη αναδιάρθρωση οδηγούν αφενός σε μείωση της ασφάλισης του πληθυσμού, καθώς εκτιμάται ότι γύρω στο 30-40% παραμένει ανασφάλιστο, και αφετέρου σε τεράστια πτώση των δαπανών υγείας, που κυμαίνεται στο 40%. Αναγνώρισε ότι τα προηγούμενα χρόνια είχε δημιουργηθεί μια φούσκα στο χώρο της υγείας, που βασιζόταν στη διαφθορά που επικρατούσε στην αγορά φαρμάκων και η οποία ενέπλεκε τους γιατρούς με τις φαρμακευτικές εταιρείες. Αυτό ωστόσο δεν δικαιολογεί τις τρέχουσες περικοπές που οδηγούν στη διάλυση του συστήματος υγείας. Ήδη από την πλευρά των εργαζομένων υπάρχει διάχυτη εξουθένωση τόσο από πλευράς εργασιακών συνθηκών όσο και λόγω των εκτεταμένων μισθολογικών περικοπών. Οι ασθενείς υφίστανται και αυτοί το κόστος των περικοπών, που λειτουργούν πολλαπλασιαστικά και οδηγούν σε έλλειψη φαρμάκων και αδυναμία διενέργειας εξετάσεων. Αυτό έχει ως αποτέ-

λεσμα εκτεταμένες ομάδες χρόνια νοσούντων, όπως οι πνευμονοπαθείς, οι διαβητικοί και οι καρκινοπαθείς, να βρίσκονται σε απόγνωση και να βυθίζονται στην αναξιοπρέπεια.

Τέλος, η *Θεανώ Φωτίου* επικέντρωσε στην ανάγκη προώθησης δόμων κοινωνικής αλληλεγγύης και στο χώρο της υγείας, ώστε να λειτουργήσουν υποστηρικτικά σε όσες και όσους δεν έχουν πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Αναφέρθηκε στη ψηφιακή πλατφόρμα *Αλληλεγγύη για Όλους*, η οποία συνιστά κόμβο για 250 κινήσεις αλληλεγγύης που λειτουργούν συνελευσιακά και εθελοντικά χωρίς χρέματα, με άξονα την προώθηση της κοινωνικής αλληλεγγύης. Η δραστηριότητά τους εκτείνεται από τράπεζες ανταλλαγής χρόνου και κοινωνικά παντοπωλεία μέχρι υπηρεσίες υποστήριξης στους τομείς της παιδείας και των δικαιωμάτων. Τριάντα από αυτές τις κινήσεις δραστηριοποιούνται στο χώρο της υγείας (κυρίως κοινωνικά ιατρεία και φαρμακεία), ενώ αυτή τη στιγμή βρίσκονται υπό ίδρυση δέκα νέες δομές.

Λ.Κ.

Συνάντηση με τον Άντριου Μπρέιντι από το Union Solidarity International

Αθήνα, 15 Μαρτίου 2013

Πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του ΙΝΠ συνάντηση του *Άντριου Μπρέιντι*, διευθυντή της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Union Solidarity International (USi – <http://usilive.org>) με τους *Χάρη Γολέμη* και *Παναγιώτη Πάντο*. Το USi δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του μεγαλύτερου βρετανικού συνδικάτου του ιδιωτικού τομέα (αριθμεί 1.500.000 μέλη), του Unite, και αποτελεί έναν χώρο ενημέρωσης για τα εργατικά κινήματα σε διεθνές επίπεδο. Όπως είναι φυσικό οι ελληνικές εξελίξεις κατέχουν σημαντική θέση, ενώ, μάλιστα, σε συνεργασία με το ΕΚΑ μεγάλο μέρος του σάιτ έχει μεταφραστεί στα ελληνικά.

Φιλοδοξία των δημιουργών του είναι το USi να αποτελέσει χώρο δικτύωσης και ενημέρωσης συνδικαλιστών από όλο τον κόσμο. Στο πλαίσιο αυτό συζητήθηκε η δυνατότητα συνεργασίας με το ΙΝΠ, ώστε Έλληνες συνδικαλιστές, πανεπιστημιακοί και αναλυτές να παρουσιάζουν τις ιδέες και τις δράσεις τους μέσω του USi.

Π.Π.

Πρώτη συνάντηση του δικτύου οικονομολόγων του transform!

Παρίσι, 11-12 Απριλίου 2013

Τα τελευταία τέσσερα χρόνια, στο πλαίσιο του προγράμματος «Κρίση στην Ευρώπη, κρίση της Ευρώπης» το δίκτυο transform! europe κάνει μια συστηματική προσπάθεια να αναλύσει την ευρωπαϊκή κρίση, καθώς και τα πολιτικά και θεωρητικά ζητήματα που προκύπτουν από αυτή.

Για το σκοπό αυτό έχει πραγματοποιήσει δεκάδες εργαστήρια, σεμινάρια, εκδηλώσεις και συνέδρια σε χώρες της Ευρώπης, με τη συμμετοχή ακαδημαϊκών, ερευνητών και πολιτικών αναλυτών, οικονομολόγων που προσεγγίζουν την κρίση από ετερόδοξη σκοπιά και που, παρά τις διαφορές τους, έχουν αναδείξει σημαντικές πτυχές της όσον αφορά τα πολλαπλά της επίπεδα και τον συστημικό της χαρακτήρα.

Το transform!, λόγω της φύσης του, δεν έχει ερευνητικό δυναμικό που να παράγει αυτόνομες θέσεις σε ζητήματα οικονομικής θεωρίας και πολιτικής. Ωστόσο, χαρακτηρίζεται από τις προσεγγίσεις των ανθρώπων με τους οποίους επιλέγει να συνεργάζεται στενά και φυσικά προσπαθεί να καταγράψει και να συνθέσει τον πλούσιο σχετικό διάλογο στο εσωτερικό της Αριστεράς. Με αφορμή μια συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στη Φλω-

ρεντία το Νοέμβριο του 2012, για την οποία γράψαμε σε προηγούμενο Ενημερωτικό Δελτίο του ΙΝΠ, το transform! αποφάσισε να προχωρήσει τη συνεργασία του με αυτόν τον κύκλο ανθρώπων ένα βήμα παραπέρα.

Για το λόγο αυτό οργανώνει στις 11 και 12 Απριλίου εργαστήριο στο Παρίσι, μετά από ευρύ κάλεσμα που απεύθυνε στους κατά καιρούς και κατά πολλές έννοιες συνεργάτες του σε όλη την Ευρώπη, προκειμένου να ανταλλάξουν απόψεις για τις εθνικές εμπειρίες της κρίσης, να αναλύσουν την κατάσταση όπως διαμορφώνεται σήμερα σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να διερευνήσουν τρόπους στενότερης επικοινωνίας μεταξύ τους.

Για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας αυτής έχει φτιαχτεί ειδική πλατφόρμα, που επιτρέπει τη συγκέντρωση κειμένων ανά θεματικές ενότητες, την ανταλλαγή σχολίων και παρατηρήσεων και τη δυνατότητα αξιολόγησης προγραμματικών προτάσεων και προτάσεων οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής που προσπαθεί να προωθήσει η Αριστερά στην Ευρώπη.

Αναλυτικότερη ενημέρωση σχετικά με την συνάντηση θα περιλαμβάνεται στο επόμενο Δελτίο μας.

Ε.Π.

Ολομέλεια της Εναλλακτικής Συνόδου

Βρυξέλες, 15-16 Μαρτίου 2013

«Το χρέος που καλείται η Ελλάδα να πληρώσει, εκτός από μη βιώσιμο δεν είναι και δημόσιο» υπογράμμισε η οικονομολόγος *Σούζαν Τζορτζ* κατά τη διάρκεια της ολομέλειας του Alter Summit στις 15 και 16 Μαρτίου στις Βρυξέλλες, όπου συζητήθηκαν ζητήματα οργάνωσης της Συνόδου στην Αθήνα τον ερχόμενο Ιούνιο. Η Ελλάδα ως εργαστήριο αντιστάσεων αναδεικνύεται σε σημαντικό χώρο πειραματισμού και διερεύνησης νέων εναλλακτικών δρόμων για τους λαούς. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο η σύνοδος του Alter Summit θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα, στέλλοντας το δικό της μήνυμα.

Στη συνάντηση δόθηκε ιδιαίτερο βάρος στο ζήτημα του χώρου που θα φιλοξενήσει το Alter Summit καθώς και στο βασικό πρόγραμμα, που θα περιλαμβάνει σεμινάρια, θεματικές συνελεύσεις, χαιρετισμούς προσωπικοτήτων, πολιτιστικά δρώμενα, κινηματικά γεγονότα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε ζητήματα αντιφασισμού, δημοκρατίας, καθώς και στη συνέλευση των γυναικών. Η μεγάλη συναυλία που έχει προγραμματιστεί να αποτελέσει το πολιτιστικό γεγονός της συνόδου θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή μετά το τέλος της πρώτης ημέρας ή το Σάββατο μετά την ολοκλήρωση της διαδήλωσης.

Τονίστηκε επίσης ο ρόλος των οργανώσεων και φορέων που συμμετέχουν στο Alter Summit για την κάλυψη του κόστους της διοργάνωσης. Ακριβώς για να διαφυλαχθεί η αυτονομία του Alter Summit, η χρηματοδότηση της διοργάνωσης της Αθήνας θα προκύψει σε πολύ σημαντικό βαθμό από τη συνεισφορά των οργανώσεων, ανάλογα με το μέγεθός τους και τις οικονομικές τους δυνατότητες.

Σημαντικό μέρος της συνάντησης αφιερώθηκε στην συζήτηση του πολιτικού περιεχομένου της διακήρυξης, του κειμένου δηλαδή που αποτελεί τη βάση της ενότητας μεταξύ των συμμετεχόντων που απαρτίζουν το Alter Summit, και που θα αποτελέσει το κάλεσμα σε άλλα κινήματα, οργανώσεις, φορείς και συνδικάτα να συμμετάσχουν στην προετοιμασία του. Το κείμενο θα είναι ανοιχτό για αλλαγές ή προσθήκες μέχρι τα μέσα του Μαΐου, οπότε (στο περιθώριο του Subversive Festival στο Ζάγκρεμπ της Κροατίας) θα πραγματοποιηθεί η τελευταία οργανωτική σύσκεψη πριν την Αθήνα.

Όπως επισημάνθηκε από πολλές πλευρές, είναι κρίσιμο ανάλογες διαδικασίες διαλόγου και κοινής δράσης να ανοίγουν και σε εθνικό επίπεδο, εξειδικεύοντας ουσιαστικά τις αιχμές από το διεθνές επίπεδο, ώστε πρωτοβουλίες όπως το Alter Summit, μην αποτελούν απλώς τυπικές ευρωπαϊκές συμμαχίες των κινήματων, άλλα να προχωρούν

στην συγκρότηση μετώπων και στο εσωτερικό των χωρών, ενάντια στις υφιστάμενες πολιτικές και τον νεοφιλελευθερισμό.

Σ.Φ.

«Ο “άλλος” δρόμος της Ισλανδίας: Εξετάζοντας μια περίπτωση μη διάσωσης», διάλεξη της Λίλια Μοζεσντοττίρ

Τετάρτη 17 Απριλίου, στις 18:30, Πολυχώρος Ανοιχτής Πόλης (Μέγαρο Ερμής, Πανεπιστημίου 56, Εμμ. Μπενάκη 9 και Γαμβέτα 1, α΄ όροφος)

Στις 17 Απριλίου το ΙΝΠ θα διοργανώσει στην Αθήνα διάλεξη στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος «Το πρόβλημα υπερχρέωσης των χωρών του Νότου και οι κοινωνικές επιπτώσεις από τις πολιτικές δημοσιονομικής προσαρμογής του ΔΝΤ και της ΕΕ», με ομιλήτρια την ακαδημαϊκό και πολιτικό *Λίλια Μοζεσντοττίρ*.

Η *Λίλια Μοζεσντοττίρ* σπούδασε οικονομικά στις Ηνωμένες Πολιτείες, τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου και έλαβε το διδακτορικό της με θέμα τη συγκριτική μελέτη των έμφυλων σχέσεων στην αγορά εργασίας. Σήμερα διδάσκει οικονομικά της εργασίας στη Σχολή Διοίκησης Μπιφρόστ της Ισλανδίας. Έχει επίσης εργαστεί ως εμπειρογνώμονας στους τομείς της απασχόλησης, της ισότητας των φύλων και της κοινωνικής πολιτικής για την ισλανδική κυβέρνηση και την Ισλανδική Συνομοσπονδία Εργατών. Στις εκλογές του Απριλίου του 2009 που ακολούθησαν το ξέσπασμα της κρίσης εκλέχθηκε βουλευτής

με το Αριστερό - Πράσινο Κίνημα. Στη διάλεξή της θα αναφερθεί στην κρίση της Ισλανδίας και στις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις που την ακολούθησαν. Όπως είναι γνωστό, τον Οκτώβριο του 2008 κατέρρευσαν τρεις μεγάλες ισλανδικές τράπεζες, η ισλανδική κορόνα καταβαραθρώθηκε, ο πληθωρισμός και η ανεργία εκτινάχθηκαν και το εισόδημα των πολιτών υπέστη σοβαρό πλήγμα. Η οικονομική κρίση προκάλεσε τη μεγάλη λαϊκή κινητοποίηση, που εκδηλώθηκε με πρωτόγνωρες διαδηλώσεις, οι οποίες οδήγησαν την κυβέρνηση σε παραίτηση. Από τις εκλογές προέκυψε μια νέα κυβέρνηση συνασπισμού σοσιαλδημοκρατών και αριστερών.

Κρίσιμο στοιχείο της εξόδου της Ισλανδίας από την κρίση υπήρξε η άρνηση των Ισλανδών να αποζημιώσουν τις κατά κύριο λόγο αγγλικές τράπεζες και με αυτόν τον τρόπο να δεχτούν την κοινωνικοποίηση των ζημιών ενός εκτεθειμένου σε τοξικά προϊόντα τραπεζικού τομέα. Η άρνηση αυτή σηματοδότησε τη χάραξη ενός δρόμου πέρα από τη λιτότητα –η οποία ακολουθείται στην υπόλοιπη Ευρώπη–, ο οποίος έφερε άμεσα αποτελέσματα, αναστρέφοντας το δυσμενές οικονομικό κλίμα, την ύφεση και την ανεργία και επαναφέροντας τη χώρα σε τροχιά ανάπτυξης, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει επιστροφή στα προηγούμενα οικονομικά επίπεδα.

Καθοριστικό ρόλο έπαιξαν ευρύτερα οι πολιτικές εξελίξεις, κύριο στοιχείο των οποίων ήταν η ανα-

θεώρηση του συντάγματος, που ίσχυε από το 1944, στη βάση προτάσεων που κατατέθηκαν με τη συμμετοχή των πολιτών και εγκρίθηκαν με μεγάλη πλειοψηφία σε δημοψήφισμα. Βασικά σημεία της συνταγματικής αναθεώρησης ήταν η επέκταση και εμπάθυνση των θεσμών άμεσης δημοκρατίας και η αναγνώριση ως κοινών αγαθών των φυσικών πόρων που δεν βρίσκονταν στην κατοχή ιδιωτών.

Οι εξελίξεις στην Ισλανδία με τη χάραξη ενός εναλλακτικού προς τη λιτότητα και τον αυταρχισμό δρόμου για την υπέρβαση της κρίσης έχουν προκαλέσει το παγκόσμιο ενδιαφέρον, μένουν ωστόσο εγκλωβισμένες στην αφήγηση μιας περίπτωσης που δεν μπορεί να παρουσιάζει ομοιότητες με τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου. Έχοντας όμως την εικόνα ενός πλήθους ξεχωριστών περιπτώσεων ανά την Ευρώπη, οι οποίες τελικά αντιμετωπίζονται μέσω πολιτικών λιτότητας, έχει ενδιαφέρον να εξετάσουμε κατά πόσο η Ισλανδία μπορεί να αποτελέσει ένα αντιπαράδειγμα για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Τη διάλεξη θα προλογίσει η *Μαρία Καραμεσίνη*, καθηγήτρια οικονομικών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Θα υπάρχει ταυτόχρονη μετάφραση.

Ε.Π - Σ.Κ.

Το κοινοβουλευτικό σύστημα - Δημοκρατική αρχή και κοινοβουλευτική ευθύνη

Πέμπτη 11 Απριλίου 2013, στις 19.00, Πολυχώρος της Ανοιχτής Πόλης (Μέγαρο Ερμής, Πανεπιστημίου 56, Εμμ. Μπενάκη 9 και Γαμβέτα 1, α΄ όροφος).

Την Πέμπτη 11 Απριλίου 2013, στις 19.00, το ΙΝΠ διοργανώνει παρουσίαση του νέου βιβλίου της *Ιφιγένειας Καμτσίδου*, αναπληρώτριας καθηγήτριας συνταγματικού δικαίου στο Νομικό Τμήμα του ΑΠΘ, με τίτλο *Το κοινοβουλευτικό σύστημα – Δημοκρατική αρχή και πολιτική ευθύνη* (εκδόσεις Σαββάλας).

Ομιλητές

Ισμήνη Κριάρη- Κατράνη, καθηγήτρια συνταγματικού δικαίου, αντιπρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου

Παναγιώτης Μαντζούφας, επίκουρος καθηγητής συνταγματικού δικαίου, Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Χριστόφορος Βερναρδάκης, επίκουρος καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ

Λίγα λόγια για το βιβλίο:

Για τέσσερις αιώνες ο κοινοβουλευτισμός βρισκόταν στο επίκεντρο της πολιτειολογικής σκέψης, καθώς αποτέλεσε ένα οργανωτικό σχήμα που εξασφάλισε τον περιορισμό της κρατικής εξουσίας και, στη συνέχεια, την άσκηση της σύμφωνα με τη θέληση των κοινοβουλίων και,

έμμεσα, του λαού. Στο πέρασμα, όμως, από τον 20ό προς τον 21ο αιώνα, η δυναμική του δείχνει να έχει εξαντληθεί: η κομματική ταύτιση της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας και των κυβερνώντων τείνει να καταστήσει πλασματική την πολιτική ευθύνη των τελευταίων και απαξιώνει την υποχρέωσή τους να λογοδοτούν προς τη Βουλή και το εκλογικό σώμα. Επιπλέον, η υποχώρηση του εθνικού κράτους ως πεδίου άσκησης της πολιτικής και η διαφαινόμενη επικράτηση της νεοφιλελεύθερης αυταπάτης ότι η παγκοσμιοποίηση θα εξασφαλίσει μια αγαθή διακυβέρνηση που θα στηρίζεται στους αναλλοίωτους κανόνες της ηθικής, κάνουν τον προβληματισμό για το κοινοβουλευτικό σύστημα να δείχνει ξεπερασμένος.

Στη μελέτη της η *Ιφιγένεια Καμτσίδου* επιχειρεί να διερευνήσει τις αντιφάσεις που ενσωματώνονται στον κοινοβουλευτισμό της ύστερης νεωτερικότητας και να φωτίσει τη συμβολή της πολιτικής ευθύνης στην πραγμάτωση της δημοκρατικής αρχής. Αν το ζητούμενο στη δημοκρατία είναι η λογοδοσία των κυβερνώντων, το κοινοβουλευτικό σύστημα καθιστά τις κυβερνητικές πολιτικές αντικείμενο μιας οργανωμένης αντιπαράθεσης και επιβάλλει την αντιπαραβολή τους προς τις δεσμεύσεις που ο πρωθυπουργός και το επιτελείο του ανέλαβαν κατά την άνοδό τους στην εξουσία. Η διακυβέρνηση με βάση την πολιτική εντολή που οι κυβερνώντες έλαβαν κατά το διορισμό τους και η αναγωγή της δράσης τους στη βούληση του λαού αποτελούν εγγύηση

του πολιτικού αυτοπροσδιορισμού, αλλά και ένα ανάχωμα στη συρρίκνωση της πολιτικής ως μεθόδου ρύθμισης των κοινωνικών σχέσεων.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ TRANSFORM!

Το *Ινστιτούτο Νίκος Πουλιαντζάς* συνδιαμορφώνει κάθε χρόνο το πρόγραμμα εργασίας του δικτύου transform! europe. Τα τελευταία τρία χρόνια, οι δραστηριότητες του δικτύου έχουν επικεντρωθεί σε δύο βασικά προγράμματα: *Κρίση στην Ευρώπη- Κρίση της Ευρώπης* και *Στρατηγικές προοπτικές της ριζοσπαστικής Αριστεράς στην Ευρώπη*. Στη βάση αυτή διοργανώνονται, σχεδόν κάθε μήνα, σεμινάρια, συνέδρια, εργαστήρια και συζητήσεις με σκοπό την πολύπλευρη προσέγγιση, αφ' ενός της δομικής καπιταλιστικής κρίσης και αφ' ετέρου της στρατηγικής των κομμάτων της ευρωπαϊκής Αριστεράς. Επιπλέον, από το 2013 το *Ινστιτούτο* συμμετέχει σε συνεργασία με άλλους ευρωπαϊκούς φορείς στο σχεδιασμό και την υλοποίηση του ερευνητικού προγράμματος: *Το πρόβλημα υπερχρέωσης των χωρών του Νότου και οι κοινωνικές επιπτώσεις από τις πολιτικές δημοσιονομικής προσαρμογής του ΔΝΤ και της ΕΕ*. Η ενότητα του Ενημερωτικού Δελτίου *Προγράμματα του Ινστιτούτου* έχει σκοπό να ενημερώνει για τις κυριότερες επεξεργασίες που γίνονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών δημοσιεύοντας διάφορα κείμενα και διακινώντας ενδιαφέρουσες ιδέες που αναπτύσσονται στο χώρο της ευρωπαϊκής Αριστεράς.

Δημοκρατίες σε κατάσταση πώλωσης: τα αριστερά κόμματα στο σταυροδρόμι της οικονομικής και πολιτικής κρίσης

«Αναζητώντας την πολιτική ηγεμονία»

Σεμινάριο, Βιέννη,
26-27 Απριλίου 2013

Το πολυετές πρόγραμμα του δικτύου transform!europe με θέμα τη στρατηγική των κομμάτων της ευρωπαϊκής Αριστεράς συνεχίζεται και το 2013 υπό τον τίτλο: *Δημοκρατίες σε κατάσταση πώλωσης: Τα αριστερά κόμματα στο σταυροδρόμι της οικονομικής και πολιτικής κρίσης*. Τον δεύτερο αυτό ερευνητικό κύκλο του προγράμματος θα εγκαινιάσει ένα σεμινάριο, που πρόκειται να πραγματοποιηθεί στις 26 και 27 Απριλίου στη Βιέννη, με τίτλο «Σε αναζήτηση της πολιτικής ηγεμονίας».

Στο διήμερο σεμινάριο επιχειρείται να μελετηθεί η αναβίωση και ο μετασχηματισμός των ακροδεξιών πολιτικών και της ακροδεξιάς

ρητορικής στην Ευρώπη, εξελίξεις που φέρνουν για άλλη μια φορά την αριστερή στρατηγική αντιμέτωπη με το φαινόμενο του φασισμού, καθώς και η ολοένα και αυξανόμενη χρήση αυταρχικών πολιτικών από τις ευρωπαϊκές πολιτικές ελίτ, οι οποίες ανανοηματοδοτούν τη σχέση του ευρωπαϊκού θεσμικού οικοδομήματος με τα έθνη κράτη που το συναποτελούν.

Η πρώτη ημέρα του σεμιναρίου είναι αφιερωμένη στην εμβάθυνση επί των ζητημάτων της ακροδεξιάς ατζέντας και ρητορείας και ειδικότερα στην ενσωμάτωση των παραδοσιακά συντηρητικών αξιών, όπως η πατρίδα, το έθνος, η ασφάλεια και η οικογένεια στο λόγο της άκρας Δεξιάς. Δεδομένου ότι στις μέρες μας οι έννοιες αυτές επιστρέφουν στο προσκήνιο της πολιτικής διαμάχης και αφορούν ολοένα και μεγαλύτερο κομμάτι της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης, ανεξαρτήτως πολιτικών πεποιθήσεων, προκύπτει το ερώτημα εάν η Αριστερά δύναται να δώσει στις έννοιες αυτές ένα νέο περιεχόμενο συμβατό με τις αριστερές αξίες ή έστω να δημιουργήσει ένα αποτελεσματικό ανάχωμα στην εκμετάλλευσή τους από

την άκρα Δεξιά. Σε αυτό το πλαίσιο, ένα ακόμη κομβικό ζήτημα που πρόκειται να απασχολήσει τους συμμετέχοντες του σεμιναρίου, κατά την πρώτη μέρα, είναι η διείσδυση της άκρας Δεξιάς σε κοινωνικές κατηγορίες από τις οποίες βρισκόταν αποξενωμένη, όπως η νεολαία. Η νεολαία υπήρξε μεταπολεμικά προνομιακός συνομιλητής της Αριστεράς, σήμερα όμως μεγάλα τμήματά της φαίνεται να είναι ευεπίφορα στα ιδανικά της άκρας Δεξιάς. Συνεπώς, η ανασυγκρότηση της αριστερής ηγεμονίας στους νέους πολίτες της Ευρώπης αναδεικνύεται σε κεντρικό διακύβευμα.

Στο επίκεντρο των συνεδριάσεων της δεύτερης μέρας θα βρίσκεται η ανάδυση νέων μορφών αυταρχισμού που παρατηρείται στην ΕΕ. Η Ευρώπη υπήρξε συνδεδεμένη με τη λειτουργία της φιλελεύθερης δημοκρατίας στο επίπεδο των εθνικών κρατών. Ωστόσο, η διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης και η ξεκάθαρη νεοφιλελεύθερη κατεύθυνση που έχει λάβει αμφισβητούν αυτήν την μακρά παράδοση. Η οικονομική κρίση και η επίλυσή της μέσω των πολιτικών λιτότητας, που επιβάλλονται από τις ευρωπαϊκές ελίτ,

απολήγουν σε μια αυταρχική στροφή, η οποία είναι ιδιαίτερα εμφανής σε εκείνα τα κράτη που υφίστανται σκληρές πολιτικές προσαρμογής με στόχο τη μείωση του δημόσιου χρέους. Αυτή η καινοφανής αυταρχική τροπή, η οποία σε πρώτο χρόνο διαμορφώνεται στο ευρωπαϊκό θεσμικό επίπεδο, φέρνει στο προσκήνιο δύο κρίσιμες αλλαγές στη σχέση του έθνους κράτους με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Αφενός, οι ευρωπαϊκές ελίτ, στην προσπάθειά τους να υλοποιήσουν την νεόκοπη ρεαλπολιτική με τους αυταρχικούς όρους που περιγράφηκαν, επιχειρούν να αναβιώσουν το όραμα μιας Ευρώπης που βασίζεται στους εθνικούς ανταγωνισμούς, αποδεσμεύοντας όμως έτσι δυναμικές που πιθανόν να οδηγήσουν στη διάλυση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος. Η εξέλιξη αυτή επαναφέρει στο προσκήνιο το ερώτημα γύρω από τη σχέση έθνους και Αριστεράς. Αφετέρου, αυτές οι διεργασίες παράγουν αποτελέσματα και στο εσωτερικό των εθνικών δημοκρατιών. Οι παλιές διαιρετικές τομές εξασθενούν και δίνουν τη θέση τους σε νέες, οι οποίες ξεδιπλώνονται γύρω από τις πολιτικές της λιτότητας που εφαρμόζονται. Οι εξελίξεις αυτές, ιδιαίτερα στον ευρωπαϊκό Νότο, συνδέονται με την εμφάνιση νέων πολιτικών δρώντων στα κομματικά συστήματα και υπογραμμίζουν το ερώτημα πώς η Αριστερά θα μπορέσει να ωφεληθεί πολιτικά από το «ξεπάγωμα» των ευρωπαϊκών κομματικών συστημάτων.

Στα παραπάνω ερωτήματα, εκτός από τους προσκεκλημένους ομιλητές, θα επιχειρήσουν να απαντήσουν και εκπρόσωποι των ινστιτούτων που συμμετέ-

χουν στο δίκτυο του transform! εκθέτοντας τις διάφορες εθνικές εμπειρίες.

Το προσωρινό πρόγραμμα έχει ως εξής:

1η μέρα:

1η συνεδρία: Η στρατηγική της άκρας Δεξιάς: κεντρικές έννοιες, πολιτική ατζέντα, λόγος

Αποτελεσματικές απαντήσεις στις προκλήσεις που θέτουν για την Αριστερά οι κομβικές έννοιες της άκρας δεξιάς (εθνική ταυτότητα, ασφάλεια, πατρίδα)

Η γοητεία της άκρας Δεξιάς στην νεολαία: πολιτισμικές, κοινωνικές και ψυχολογικές διαστάσεις

Συζήτηση

Διάλειμμα

2η συνεδρία: Μπορεί η Αριστερά να νοηματοδοτήσει εκ νέου έννοιες όπως το έθνος, η ασφάλεια και οι οικογενειακές αξίες;

Παρουσιάσεις εθνικών περιπτώσεων από εκπροσώπους των ινστιτούτων που συμμετέχουν στο δίκτυο του transform!:

transform! Danmark (Δανία)
transform! Italia (Ιταλία)
Left Forum (Φιλανδία)

Συζήτηση

Διάλειμμα

3η συνεδρία: Στρατηγικές της Αριστεράς ενάντια στην άκρα δεξιά

Παρουσιάσεις εθνικών περιπτώσεων από εκπροσώπους των ινστιτούτων που συμμετέχουν στο δίκτυο του transform!:

Espaces Marx (Γαλλία)
Ουγγαρία
ΙΝΠ (Ελλάδα)

Συζήτηση

2η μέρα:

1η συνεδρία: Εθνικές απαντήσεις στην κρίση: οι προκλήσεις για την Αριστερά

Με ποιους τρόπους οι ελίτ επιχειρούν να αποκομίσουν πολιτικά οφέλη χρησιμοποιώντας την έννοια του έθνους; Έχει η Αριστερά τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την έννοια του έθνους και ποια είναι τα ιστορικά παραδείγματα πάνω στα οποία μπορεί να βασισθεί μια τέτοια στρατηγική;

Νέοι πολιτικοί δρώντες στις δημοκρατίες που βρίσκονται σε κατάσταση πόλωσης. Είναι η περίπτωση του Πέπε Γκρίλο η αφετηρία μια επιτυχημένης στρατηγικής; Προοπτικές για την Αριστερά

Συζήτηση

Διάλειμμα

2η συνεδρία: Η Ευρώπη στο κατώφλι του αυταρχισμού

Παρουσιάσεις εθνικών περιπτώσεων από εκπροσώπους των ινστιτούτων που συμμετέχουν στο δίκτυο του transform!:

RLS (Γερμανία)
CMS (Σουηδία)
Society for European Dialogue

(Τσεχία)
Συζήτηση

Διάλειμμα

3η συνεδρία: Οι προτεραιότητες και η στρατηγική της Αριστεράς ενάντια στο νέο αυταρχικό κράτος

Παρουσιάσεις εθνικών περιπτώσεων από εκπροσώπους των ινστιτούτων που συμμετέχουν στο δίκτυο του transform!:

FIM (Ισπανία)
CULTRA (Πορτογαλία)
Association Culturelle Joseph Jacquemotte (Βέλγιο)

Συζήτηση

Στρογγυλή τράπεζα. Συμπεράσματα: Πέρα από τον αυταρχισμό και την άκρα Δεξιά: Σταθεροποιώντας τον αριστερό πόλο στις δημοκρατίες που βρίσκονται σε κατάσταση πώλωσης

Το τελικό πρόγραμμα που θα περιλαμβάνει τα ονόματα των ομιλητών καθώς και τους οριστικούς τίτλους των εισηγήσεων πρόκειται να δημοσιευθεί στις ιστοσελίδες του ΙΝΠ και του transform! τις επόμενες ημέρες.

Β.Λ.

Από το Δεκέμβριο του 2011, το Ενημερωτικό Δελτίο του Ινστιτούτου Νίκος Πουλιαντζάς φιλοξενεί την ενότητα *Ειδήσεις από την Ευρωπαϊκή Αριστερά*. Στην ενότητα αυτή περιλαμβάνονται νέα και ανακοινώσεις που αφορούν τη δραστηριότητα του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς (ΚΕΑ) και των κομμάτων-μελών της. Τα νέα (κατα)γράφει ο Γιάννης Μπουρνούς, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2013

Σύννοδος του Προεδρείου του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς στην Αθήνα

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2013

Στις 27/3/13 συναντήθηκε στην Αθήνα το προεδρείο του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς, προκειμένου να συζητήσει για τις ραγδαίες εξελίξεις στην Κύπρο και την ΕΕ, καθώς και για την πορεία, τις προτεραιότητες και τις πρωτοβουλίες που θα πάρει το ΚΕΑ στο δρόμο για το 4ο Συνέδριό του, που θα διεξαχθεί το Δεκέμβριο στη Μαδρίτη.

Όπως ήταν αναμενόμενο, το μεγαλύτερο μέρος της συζήτησης αφορούσε τις εξελίξεις στην Κύπρο, που, όπως εκτιμά το προεδρείο του ΚΕΑ, αποτελούν δείγμα μιας νέας φάσης όξυνσης της νεοφιλελεύθερης επίθεσης και στροφή προς τη συνταγή του bail-in (κούρεμα καταθέσεων).

Η σύνοδος, όμως, δεν περιορίστηκε στα της Κύπρου. Ο Γκριγκόρι Πετρένκο, αντιπρόεδρος του ΚΕΑ από το Κόμμα Μολδαβών Κομμουνιστών, παρουσίασε τις επίσης ραγδαίες πολιτικές εξελίξεις στη χώρα του,

όπου μετά από λαϊκές κινητοποιήσεις ενός χρόνου ο νεοφιλελεύθερος κυβερνητικός συνασπισμός κατέρρευσε μετά την υπερψήφιση της πρότασης μομφής που κατέθεσαν εναντίον του οι Μολδαβοί Κομμουνιστές. Τα κόμματα που συμμετείχαν στον κυβερνητικό συνασπισμό, παρά την όξυνση των μεταξύ τους αλληλοκατηγοριών για εκτεταμένη διαφθορά, προσπαθούν (με τις ευλογίες της ηγεσίας της ΕΕ) να αποφύγουν τη διεξαγωγή πρόωρων εκλογών με κάθε τρόπο, αφού στις τελευταίες δημοσκοπήσεις το Κόμμα Μολδαβών Κομμουνιστών, του οποίου το έμβλημα (σφυροδρέπανο) τέθηκε πριν από λίγους μήνες εκτός νόμου από την καταρρέουσα κυβέρνηση, θα φτάσει τις 56 από τις 101 έδρες!

Το Προεδρείο του ΚΕΑ συζήτησε ακόμη την πορεία προς το 4ο Συνέδριό του, αποφασίζοντας να πάρει μια σειρά από δημόσιες πρωτοβουλίες για τη δυναμικότερη προβολή της εναλλακτικής πρότασης της Ευρωπαϊκής Αριστεράς για την κρίση, μια και κοινός τόπος του ΚΕΑ αποτελεί η εκτίμηση ότι η κυρίαρχη νεοφιλελεύθερη στρατηγική ενισχύει τον ευρωσκεπτικισμό, τους εθνικισμούς, την ακροδεξιά και τον αντι-πολιτικό λαϊκισμό.

Το προσεχές διάστημα οι δυνάμεις του ΚΕΑ θα εργαστούν για την επιτυχία της Ευρωπαϊκής Εναλλακτικής Συνόδου των κοινωνικών κινημάτων (Altersummit), που θα διεξαχθεί στην Αθήνα, στις 7-9 Ιουνίου. Παράλληλα, στις 19-21 Απριλίου θα συνέλθει η Εκτελεστική Επιτροπή του ΚΕΑ στη Σόφια, άλλη μια ευρωπαϊκή χώρα όπου η κυβέρνηση κατέρρευσε υπό το βάρος των λαϊκών κινητοποιήσεων, όπου, εκτός των άλλων, θα συζητηθεί ιδιαίτερα η πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και η εναλλακτική στρατηγική της Αριστεράς στο χώρο των Βαλκανίων.

Ακολουθεί η ανακοίνωση του προεδρείου του ΚΕΑ για τις τελευταίες εξελίξεις στην Κύπρο:

Ανακοίνωση του προεδρείου του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς (ΚΕΑ)

Με την ευκαιρία της συνάντησής του στην Αθήνα, στις 27 Μαρτίου 2013, το προεδρείο της Ευρωπαϊκής Αριστεράς εκφράζει την αλληλεγγύη του στον κυπριακό λαό και στον αγώνα του ενάντια στην επιβολή μνημονίου λιτότητας.

1. Οι εξελίξεις στην Κύπρο σηματοδοτούν μια νέα φάση στην ΕΕ, που χαρακτηρίζεται από την ακόμη πιο βίαιη κλιμάκωση του νεοφιλελεύθερου αυταρχισμού εναντίον της δημοκρατίας και της λαϊκής κυριαρχίας. Η απόφαση για την Κύπρο είναι πιθανώς το νέο καθολικό σχέδιο για όλα τα υπερχρεωμένα κράτη της Ευρωζώνης. Το «ΟΧΙ» του κυπριακού κοινοβουλίου, που ήρθε σε αντίθεση με την υποχωρητική στάση του νέου δεξιού προέδρου, κ. Αναστασιάδη, δέχθηκε άγρια επίθεση από την ΕΕ και την τρόικα, οι οποίες απαίτησαν η επόμενη απόφαση να εγκριθεί χωρίς την ψήφο του κοινοβουλίου.

2. Την ίδια στιγμή, η απόφαση για την Κύπρο είναι κοινωνικά και οικονομικά καταστροφική: οι προβλέψεις μιλούν για τη «βίαιη προσαρμογή» του κυπριακού λαού στη φτώχεια, λόγω της απώλειας 20% του κυπριακού ΑΕΠ μέσα στους επόμενους έξι μήνες.

3. Η ξαφνική «αποφασιστικότητα» της ηγεσίας της ΕΕ να αγωνιστεί ενάντια στο ξέπλυμα μαύρου χρήματος είναι υποκριτική. Αν η ηγεσία της ΕΕ πραγματικά επιθυμούσε να αγωνιστεί ενάντια στο ξέπλυμα χρήματος και τη φοροδιαφυγή, θα έπρεπε να είχε αποδεχτεί τα διαχρονικά αιτήματα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς και των κοινωνικών κινημάτων για την κατάργηση των φορολογικών παραδείσων και των off-shore εταιρειών και την επιβολή φορολογίας στην κυκλοφορία των μεγάλων κεφαλαίων.

4. Η κλιμάκωση της νεοφιλελεύθερης επίθεσης στο όνομα του «ευρωπαϊσμού» ωθεί ολοένα και περισσότερους ανθρώπους στο σωβινισμό, τον δεξιό εξτρεμισμό και τον «αντι-πολιτικό» λαϊκισμό. Η Ευρωπαϊκή Αριστερά στέκεται σταθερά ενάντια στην καταστροφή της Ευρώπης, που επιχειρείται από την ηγεσία της ΕΕ και τις νεοφιλελεύθερες εθνικές κυβερνήσεις, και κλιμακώνει τον αγώνα της για τη συγκρότηση ενός ευρωπαϊκού κοινωνικού και πολιτικού μετώπου αντίστασης και εναλλακτικής προοπτικής. Το «ΟΧΙ» του Κυπριακού Κοινοβουλίου, παρά το γεγονός ότι δεν συνοδεύτηκε από μια παραπέρα ήττα της στρατηγικής της λιτότητας, έχει ήδη προκαλέσει ρήγμα στην κυρίαρχη αφήγηση ότι δεν υπάρχει καμία εναλλακτική λύση. Ο αγώνας για την αποκατάσταση της δημοκρατίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της λαϊκής κυριαρχίας πρέπει τώρα να κλιμακωθεί. Σε αυτή την κατεύθυνση, το ΚΕΑ στηρίζει το αίτημα του κυπριακού λαού να αποφασίσει εκείνος αν επιθυμεί ή όχι την επιβολή του μνημονίου της καταστροφής, μέσω δημοψηφίσματος.

Αθήνα, 27/3/2013

Το προεδρείο του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς

Για να μαθαίνετε τα νέα του Ινστιτούτου
Νίκος Πουланτζάς εγγραφείτε στο μηνιαίο
ενημερωτικό δελτίο στέλνοντας μήνυμα στην
ηλεκτρονική διεύθυνση :

info@poulantzas.gr